

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 11.siječnja 2012.

[\[Video\]](#)

Isusova molitva na Posljednjoj večeri

Draga braćo i sestre,

u našem putu razmišljanja o Isusovoj molitvi, predstavljenoj u Evanđeljima, danas želimo razmišljati o njegovoj, osobito svečanoj, molitvi na Posljednjoj večeri.

Vremenska i emocionalna pozadina gozbe u kojoj se Isus oprašta od prijatelja jest neposrednost njegove smrti za koju on osjeća da je već blizu. Već je duže vrijeme Isus počeo govoriti o svojoj muci, nastojeći također sve više u tu perspektivu uključivati svoje učenike. Evanđelje po Marku izvješćuje da od samog polaska na put prema Jeruzalemu, u selima daleke Cezareje Filipove, "poče ih poučavati kako Sin Čovječji treba da mnogo pretrpi, da ga starješine, glavari svećenički i pismoznanci odbace, da bude ubijen i nakon tri dana da ustane" (Mk 8, 31). Osim toga, upravo u danima u kojima se pripremao oprostiti s učenicima, život naroda bio je u znaku približavanja Pashe, odnosno spomena oslobođenja Izraela iz Egipta. Živo sjećanje na oslobođenje, koje je proživljeno u prošlosti i koje se iznova očekuje u sadašnjosti i za budućnost, obnavlja se u obiteljskim proslavama Pashe. Posljednja se večera uklapa u taj kontekst, ali s jednom temeljnom novošću. Isus gleda na svoju muku, smrt i uskrsnuće, budući da ih je potpuno svjestan. On želi proslaviti tu večeru sa svojim učenicima, s osebujnim i različitim obilježjem od ostalih gozbi; to je njegova večera, u kojoj daruje nešto potpuno novo: samoga sebe. Na taj način, Isus slavi svoju Pashu, anticipira svoj križ i uskrsnuće. Ta nam novost biva zorno vidljiva iz kronologije Posljednje večere u Ivanovom Evanđelju, koji je ne opisuje kao pashalnu večeru, upravo zato jer Isus želi biti začetnikom nečeg novog, slaviti svoju Pashu, koja je zacijelo vezana uz događaj Izlaska. I za

Ivana Isus je umro na križu upravo u trenutku u kojem su, u hramu u Jeruzalemu, žrtvovani pashalni jaganjci.

Koja je dakle srž te večere? To su geste lomljenja kruha, dijeljenja toga kruha svojim i dijeljenje čaše vina s riječima kojima su te geste praćene i u kontekstu molitve u kojem su smještene: to je ustanovljenje euharistije, to je velika molitva Isusa i Crkve. Ali pogledajmo malo поближе taj događaj.

Prije svega, novozavjetne predaje o ustanovljenju euharistije (usp. 1 Kor 11,23-25; Lk 22, 14-20; Mk 14,22-25; Mt 26,26-29), prenoseći molitvu koja uvodi u te geste i Isusove riječi izrečene nad kruhom i vinom, koriste dva paralelna i komplementarna glagola. Pavao i Luka govore o euharistiji/zahvaljivanju: "uze kruh, zahvali, razlomi i dade im" (Lk 22, 19). Marko i Matej, međutim, ističu aspekt eulogije/blagoslova: "uze kruh, izreče blagoslov pa razlomi, dade im" (Mk 14, 22). Oba grčka izraza eucaristein i eulogein upućuju na hebrejski izraz berakha, to jest na veliku zahvalnu i blagoslovnu molitvu iz tradicije Izabranog naroda koja se molila na početku velikih gozbi. Dvije različite grčke riječi označavaju dvije duboko povezane i komplementarne silnice te molitve. Berakha, naime, je prije svega zahvala i hvala koja se uzdiže Bogu za primljeni dar: na Isusovoj Posljednjoj večeri riječ je o kruhu – iz pšenice kojoj Bog daje niknuti i rasti iz zemlje – i vinu proizvedenom iz zrelog ploda trsova. Ta molitva hvale i zahvaljivanja, koja se uzdiže prema Bogu, vraća se kao blagoslov, koji silazi od Boga na dar i obogaćuje ga. Zahvaljivati, veličati Boga postaje tako blagoslov, a prinos darovan Bogu vraća se čovjeku blagoslovljen od Svemogućeg. Riječi ustanovljenja euharistije smještene su u taj kontekst molitve; u njima zahvaljivanje i blagoslov molitve berakha postaju blagoslov i preobrazba kruha i vina u Isusovo Tijelo i Krv.

Riječima ustanovljenja prethode geste: gesta lomljenja kruha i prinošenja vina. Kruh lomi i čašu prosljeđuje drugima glava obitelji, koji prima za svoj stol članove obitelji, ali te geste su također geste gostoprimstva, prihvaćanje za zajednički stol stranca koji ne pripada obitelji. Iste te geste, na večeri kojom se Isus oprašta od svojih, zadobivaju potpuno novu dubinu: On daje vidljivi znak primanja za stol u kojem se Bog daruje. Isus u kruhu i vinu prinosi i objavljuje samoga sebe. Ali kako se može sve to zbiti? Kako može, u tome trenutku, dati samoga sebe? Isus zna da se približio čas njegove gorke smrti na križu, smrtne kazne na koju se osuđuju neslobodni ljudi, koju je Ciceron nazvao mors turpissima crucis (sramotna smrt na križu). Darom kruha i vina koje prinosi na Posljednjoj večeri, Isus anticipira svoju smrt i svoje uskrsnuće ostvarujući ono što je rekao u govoru o Dobrom Pastiru: "polažem život svoj da ga opet uzmem. Nitko mi ga ne oduzima, nego ja ga sam od sebe polažem. Vlast imam položiti ga, vlast imam opet uzeti ga. Tu zapovijed primih od Oca svoga" (Iv 10, 17-18). On unaprijed prinosi život koji će mu se uzeti i na taj način preobražava svoju nasilnu smrt u slobodni čin darivanja samoga sebe za druge i drugima. Pretrpljeno nasilje preobražava se u aktivni, slobodni i otkupiteljski žrtveni čin.

Još jednom u molitvi, koja započinje prema obrednim oblicima iz biblijske tradicije, Isus pokazuje svoj identitet i odlučnost da ispuni do kraja svoje poslanje potpune ljubavi, prinosi u poslušnosti Očevoj volji. Duboka originalnost darivanja samoga sebe svojim, po euharistijskom spomen-činu, je vrhunac molitve koja označava oproštajnu večeru s njegovima. Razmatrajući Isusove geste i riječi u toj noći, jasno vidimo da je duboki i stalni odnos s Ocem mjesto u kojem on ostvaruje čin

ostavljanja svojima, i svakom od nas, sakramenta ljubavi, "Sacramentum caritatis". Dva put se dvoranom Posljednje večere razliježu riječi: "Ovo činite meni na spomen" (1 Kor 11, 24-25). Predanjem samoga sebe on slavi svoju Pashu, postaje pravi Jaganjac koji privodi punini drevni obred. Zato sveti Pavao, obraćajući se kršćanima u Korintu, kaže: "žrtvovana je Pasha [naš pashalni jaganjac!] naša, Krist. Zato svetkujmo... s beskvasnim kruhovima čistoće i istine" (1 Kor 5, 7-8).

Evandelist Luka je sačuvao još jedan dragocjeni detalj događaja na Posljednjoj večeri, zahvaljujući kojem možemo vidjeti potresnu dubinu Isusove molitve za njegove u onoj noći, pozornosti prema svakom od njih. Polazeći od molitve zahvaljivanja i blagoslova, Isus dolazi do euharistijskog dara, do darivanja samoga sebe, i, dok daruje presudnu sakramentalnu stvarnost, obraća se Petru. Pred kraj večere on kaže: "Šimune, Šimune, evo Sotona zaiska da vas prorešeta kao pšenicu. Ali ja sam molio za tebe da ne malakše tvoja vjera. Pa kad k sebi dođeš, učvrsti svoju braću" (Lk 22, 31-32). Isusova molitva, kada se približava kušnja također za njegove učenike, podupire njihovu slabost, njihov napor da shvate da Božji put vodi kroz pashalni misterij smrti i uskrsnuća, čiji je predokus prinošenje kruha i vina. Euharistija je hrana putnika koja postaje također snaga za one koji su umorni, klonuli i besciljno lutaju. To je molitva posebno za Petra, da, jednom kada dođe k sebi, utvrdi braću u vjeri. Evandelist Luka podsjeća da Isus svojim pogledom traži upravo Petrovo lice u trenutku u kojem ga je ovaj treći put zanijekao, da mu dadne snage da nastavi ići za njim: "I umah, dok je on još govorio, oglasi se pijetao. Gospodin se obazre i upre pogled u Petra, a Petar se spomenu riječi Gospodinove, kako mu ono reče" (Lk 22, 60-61).

Draga braćo i sestre, sudjelujući u euharistiji, živimo na izvanredan način molitvu koju je Isus molio i neprestano moli za svakog od nas da zlo, koje svi susrećemo u životu, ne odnese pobjedu te da u nama započne djelovati preobražavajuća snaga Kristove smrti i uskrsnuća. U euharistiji Crkva odgovara na Isusovu zapovijed: "Ovo činite meni na spomen" (Lk 22, 19; usp. 1 Kor 11, 24-26); ponavlja molitvu zahvale i blagoslova i, s njom, riječi transupstancijacije (pretvorbe) kruha i vina u Gospodinovo Tijelo i Krv. U našim euharistijskim slavljinama bivamo privučeni u tu molitvu, bivamo uvijek iznova pridruženi Isusovoj molitvi. Crkva je od samih početaka shvaćala riječi posvete kao sastavni dio naše zajedničke molitve s Isusom; kao središnji dio hvale ispunjene zahvalnošću, po kojoj nam plod zemlje i rada čovjekova Bog iznova daruje kao Isusovo tijelo i krv, kao samodarivanje Boga u ljubavi kojom Sin prigrljuje svakog čovjeka (usp. Isus iz Nazareta, II, str. 146). Sudjelujući u euharistiji, hraneći se Tijelom i Krvlju Sina, mi pridružujemo svoju molitvu molitvi pashalnog Jaganjca u njegovoj najvećoj noći, da, usprkos našoj slabosti i našim nevjernostima, naš život ne bude izgubljen, već da bude preobražen.

Dragi prijatelji, molimo Gospodina da, nakon što se primjereno pripravimo, također sakramentom pokore, naše sudjelovanje u njegovoj euharistiji, koje je nužno za kršćanski život, bude uvijek vrhunac naše molitve. Molimo da, duboko ujedineni u njegovu prinosu Ocu, možemo i mi preobraziti naše križeve u, slobodnu i odgovornu, žrtvu ljubavi za Boga i braću. Hvala.

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana